

M I L I E U Z O R G

V O O R Z O R G I N S T E L L I N G E N

Vergelijken van milieuprestaties en -kosten loont

Zorginstellingen besparen kosten met de Milieubarometer

Geïllustreerd met voorbeelden uit de praktijk!

VOOR WIE?

Voor directies en hoofden facilitaire dienst van ziekenhuizen, verpleeg- en verzorgingshuizen en GGZ-instellingen.

WAAROM?

Omdat uw instelling structureel op kosten kan besparen door de milieuprestatie en -kosten te monitoren.

WAT VINDT U IN DEZE BROCHURE?

- Praktische en concrete tips voor besparing op milieukosten
- Aansprekende voorbeelden uit de praktijk van zorginstellingen
- Verwijzingen naar aanvullende informatie

INHOUDSOPGAVE

AANPAK		PAGINA
ORGANISEER UW MILIEUACTIVITEITEN		4
MAAK UW MILIEUPRESTATIE EN -KOSTEN ZICHTBAAR		6
VERGELIJK UW MILIEUPRESTATIE MET DE SECTOR		7
Milieuprestatie van een ziekenhuis		8
Milieuprestatie van een verzorgingshuis		9

THEMA'S		PAGINA
Energie		10
Bedrijfsafval en gevaarlijk afval		12
Water en afvalwater		14
Vervoer		15

VERGELIJKEN VAN MILIEUPRESTATIES EN -KOSTEN LOONT!

Beste lezers,

Zorginstellingen zorgen voor mensen. Zorgen voor mensen betekent impliciet altijd: zorgen voor het milieu waarin die mensen leven.

De vereniging Milieu Platform Zorgsector, afgekort MPZ, is het platform waar zorginstellingen kennis en ervaring met elkaar uitwisselen om milieuzorg effectief en efficiënt uit te voeren. Naast ziekenhuizen sluiten steeds meer GGZ-instellingen en verpleeg- en verzorgingshuizen zich aan bij MPZ.

Een van de thema's waar de vereniging succesvol aan werkt, is het meten en vergelijken van de milieuprestaties en -kosten van instellingen. Dit gebeurt met de Milieubarometer. Zo komen de goede voorbeelden in beeld en daar leren we met elkaar van. Denk aan afvalinzameling, energiebesparing, milieuwetgeving en het opzetten van een milieuzorgsysteem. In deze brochure is een selectie van die voorbeelden beschreven.

Bedrijfsinterne milieuzorg is geen luxe meer, maar noodzaak. Niet alleen om te voldoen aan wet- en regelgeving, maar vooral om milieukosten te bewaken en te verminderen. Met deze brochure willen wij u inspireren de milieuprestatie en -kosten van uw instelling te monitoren met de Milieubarometer, u aan te sluiten bij MPZ en deel te nemen aan onze activiteiten.

Wij wensen u veel succes,

Natascha Smits (voorzitter MPZ)

Adriaan van Engelen (directeur MPZ)

ORGANISEER UW MILIEUACTIVITEITEN

MILIEUZORG: DE WET

Uw instelling moet voldoen aan milieuwet- en regelgeving. Veel zorginstellingen (onder andere psychiatrische ziekenhuizen, verpleeg- en verzorgingshuizen) vallen onder algemene milieuregels. Deze zijn vastgelegd in AMVB's. Zorginstellingen die niet onder een AMVB vallen, zoals ziekenhuizen, zijn vergunningplichtig.

De wetgever stelt eisen aan gebouwen en bedrijfsvoering en verwacht dat zorginstellingen gestructureerd werken aan milieuregistratie, energiebesparing, afvalscheiding en vervoerspreventie. De milieudienst kan uw instelling vragen om rapportages met registraties en actieplannen.

MILIEUZORG: DE OPBRENGSTEN

Milieuzorg levert drie concrete voordelen op. Ten eerste een efficiënte bedrijfsvoering: milieuzorg geeft duidelijkheid en bespaart uw instelling tijd, bijvoorbeeld als u moet rapporteren aan de milieudienst van uw gemeente. Ten tweede ziet u sneller waar kostenbesparingen mogelijk zijn: milieuzorg levert dus geld op. Ten derde waardeert de maatschappij het dat uw instelling zorgvuldig omgaat met het milieu en rekening houdt met de samenleving.

MILIEUZORG: DE ORGANISATIE

U boekt resultaten als milieuzorg zowel op bestuurlijk niveau als op de werkvloer tot uiting komt. Met een milieuzorgsysteem kunt u de activiteiten in uw instelling structureren. Daardoor ontstaat duidelijkheid over taken per afdeling en per medewerker en over beschikbare ondersteuning en middelen om deze taken uit te voeren.

Een milieuzorgsysteem is een samenhangend geheel van beleidsmatige, organisatorische en administratieve maatregelen. Het is gericht op het onderkennen, beheersen en – waar mogelijk – verminderen van de nadelige effecten die de bedrijfsvoering op het milieu heeft. Een milieuzorgsysteem bestaat uit:

- een milieubeleidsverklaring;
- een (beknopt) jaarlijks milieuactieplan (bereikte resultaten, beoogde acties, uitvoerders en middelen);
- een meet- en registratieplan (voor inzicht in prestatie en kosten);
- een beschrijving van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- rapportage en voorlichting.

De eerste stap is het aanwijzen van een milieuoördinator.

De milieuoördinator:

- heeft overzicht over de milieufacties in de instelling;
- heeft inzicht in de milieuprestatie en -kosten;
- let op het naleven van wet- en regelgeving;
- is vraagbaak;
- ondersteunt het uitvoeren van acties.

De afdelingen voeren het werk uit. Ziekenhuizen stellen daarom per afdeling vaak een aanspreekpunt voor milieu aan. Deze persoon informeert de milieuoördinator en regelt milieufacties en voorlichting op de afdeling.

MEER WETEN?

- www.milieuplatform.nl: voorbeelden van milieuzorgsystemen, milieujaarverslagen en -plannen (alleen voor leden).
- www.infomil.nl: toelichting op de milieuwetgeving.
- Ook bij de milieudienst van uw gemeente kunt u terecht voor meer informatie.

ZONDER AANDACHT EXTRA KOSTEN

De kosten voor water zijn ruim 10% van de milieukosten die Ziekenhuis Walcheren maakt. Het ziekenhuis besteedt daarom al zo'n tien jaar structureel aandacht aan waterbesparing.

Er zijn maatregelen genomen: spaardouches, spaarknoppen op toiletten, stortbakken met een kleinere inhoud, doorstroombegrenzers en perlators. Ook worden medewerkers betrokken. Zo is een themawEEK gehouden in samenwerking met de waterleverancier. Ook zijn de milieuoördinator en milieuoördinator van het ziekenhuis: "Uit een waterscan volgde nog extra maatregelen. Ook bleek dat we waterkosten niet structureel meewegen bij investeringsbeslissingen. Nu doen we dat wel, bijvoorbeeld bij de aankoop van vaatwassers of een stoomdestillator."

Tramper: "In 1997 was ons verbruik 44.118 m³. Nu is het nog maar 33.569 m³. Structurele aandacht loont, we monitoren daarom de maandrekeningen."

MAAK UW MILIEUPRESTATIE EN -KOSTEN ZICHTBAAR

MILIEUREGISTRATIE: DE WET

Uw milieuvergunning kan u verplichten om uw milieugegevens te registreren. Daarbij gaat het onder andere om energieverbruik, waterverbruik en afgevoerd afval.

MILIEUREGISTRATIE: DE OPBRENGSTEN

Inzicht in de kosten en de omvang van uw milieubelasting geeft u:

- informatie om prioriteiten te kunnen stellen, vanuit milieu- en kostenooipunt;
- de mogelijkheid om het effect van maatregelen vooraf te beoordelen;
- een hulpmiddel bij de communicatie met medewerkers en de milieudienst van de gemeente;
- de mogelijkheid om milieuprestatie en -kosten te vergelijken met die van branchegenoten.

MILIEUREGISTRATIE: DE ORGANISATIE

De Milieubarometer van Stichting Stimular geeft snel en eenvoudig inzicht in de milieuprestatie en -kosten van uw instelling. De Milieubarometer is een computerprogramma waarin u gegevens in kunt voeren over onder andere energieverbruik, afval en emissies. Het programma geeft in een grafiek weer hoe deze aspecten bijdragen aan de milieuprestatie en de -kosten van uw instelling. Ook worden kengetallen getoond. Ruim tachtig zorginstellingen werken met de Milieubarometer.

MEER WETEN?

www.milieubarometer.nl

WIJ VOLDOEN MET DE MILIEUBAROMETER AAN ONZE REGISTRATIEVERPLICHTING

GGZ-instelling Delta Psychiatrisch Centrum is vergunningplichtig. In de milieuvergunning, afgegeven door DCMR Milieudienst Rijnmond, waren de verplichtingen opgenomen van milieuregistratie en een afvalpreventieonderzoek.

Delta gebruikte de Milieubarometer al om de milieuprestatie en -kosten in beeld te brengen. De instelling stuurt de ingevulde Milieubarometer nu jaarlijks op aan de DCMR. Milieucoördinator Paul Takken: "Zo voldoen we aan onze registratieplicht. Makkelijk, de barometer vullen we toch in."

Delta heeft het afvalpreventieonderzoek niet uitgevoerd. Takken: "We scheidten ons afval al goed en konden dit aan de DCMR aantonen met de Milieubarometer. Daaruit blijkt dat afval slechts 15% bijdraagt aan onze milieubelasting. Op energiegebied was er veel meer te winnen: dat heeft onze prioriteit!"

VERGELIJK UW MILIEUPRESTATIE MET DE SECTOR

BENCHMARK: DE OPBRENGSTEN

In de werkgroep Monitoren van MPZ vergelijkt een tiental zorginstellingen al enkele jaren hun jaarresultaten met elkaar. Zij brengen met de Milieubarometer hun milieuprestatie en -kosten in beeld. De grafieken en kengetallen leveren ieder wat wils. Zo is inzicht in elkaars milieukosten (bijvoorbeeld het aantal eurocent per kWh elektriciteit) direct bruikbaar bij contractonderhandelingen met energieleveranciers. In de werkgroep lichten de deelnemers toe hoe zij tot goede scores komen.

BENCHMARK: DE ORGANISATIE

Binnen MPZ vergelijken ziekenhuizen, GGZ-instellingen en verzorgingshuizen hun milieuprestatie met elkaar met behulp van de Milieubarometer. U kan zich aansluiten als uw instelling lid wordt van MPZ.

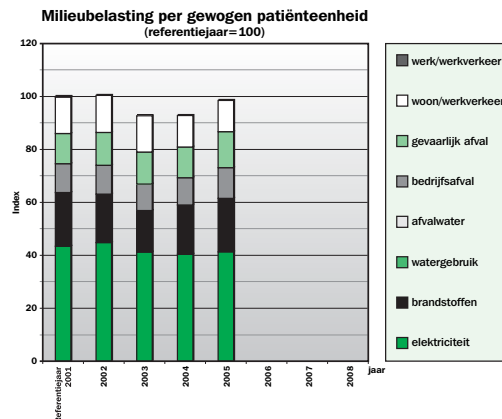
MEER WETEN?

www.milieuplatform.nl

DE MILIEUBAROMETER: MINDER KOSTEN EN BETER VOOR HET MILIEU

Het Vlietland Ziekenhuis gebruikt al sinds 2000 de Milieubarometer. Saskia Kamphuis, voormalig milieuoördinator en hoofd BHV, nam in 2003 het initiatief voor de benchmark bij MPZ: "We volgden onze eigen milieuprestatie en -kosten toen een aantal jaren. De milieukosten waren flink omlaag gegaan, maar de milieubelasting was iets omhoog gegaan. Bij de vergelijking met de andere ziekenhuizen bleek echter dat onze milieubelasting minder was gestegen dan die van andere ziekenhuizen.

Uiteindelijk pakte onze Milieubarometer aanpak dus gunstig uit voor het milieu."

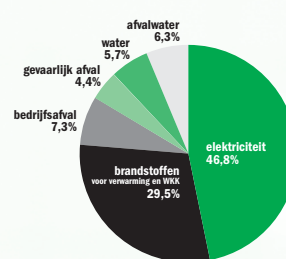
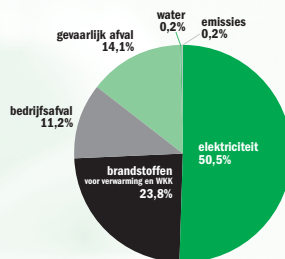

MILIEUPRESTATIE VAN EEN ZIEKENHUIS

In de werkgroep Monitoren van MPZ vergelijken zorginstellingen hun jaarresultaten met elkaar. Op basis van de jaarresultaten van twaalf ziekenhuizen zijn een barometer en kengetallen van een gemiddeld ziekenhuis berekend.

MILIEUBELASTING

De taartdiagram toont de milieubarometer van een gemiddeld categoriaal ziekenhuis. Woon-werkverkeer is niet meegenomen omdat te weinig instellingen deze gegevens registreren. Bij twee ziekenhuizen die dit wel bijhouden, draagt woon-werkverkeer jaarlijks 13 tot 15% bij aan de milieubelasting. De bijdrage van werk-werkverkeer is normaliter laag en ook niet meegenomen.

MILIEUKOSTEN

De milieukosten voor een gemiddeld ziekenhuis met 1.300 medewerkers en een productieomvang van 373.000 gewogen patiënteenheden zijn ongeveer € 960.000. Vervoer is hierin niet meegenomen.

KENGETALLEN VOOR CATEGORALE ZIEKENHUIZEN

gegevens 2005; de productieomvang wordt uitgedrukt in aantal gewogen patiënteenheden (gew. p.e.)

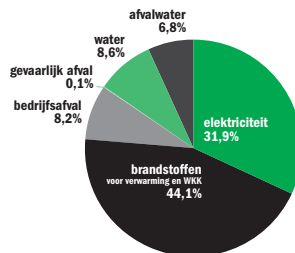
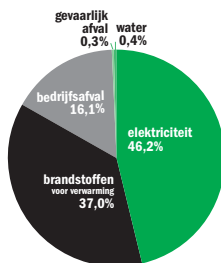
MILIEUASPECT	KENGETAL	EENHEID	GEMIDDELD	UITERSTEN
energie	totaal energieverbruik per productie-eenheid	GJ / gew. p.e.	0,28	0,16 - 0,41
water	waterverbruik per productie-eenheid	liter / gew. p.e.	140	92 - 213
afval	totale hoeveelheid afval per productie-eenheid	kg / gew. p.e.	1,50	0,98 - 2,06
	hoeveelheid gevaarlijk afval per productie-eenheid	kg / gew. p.e.	0,14	0,05 - 0,28
	afvalscheidingspercentage	%	35	25 - 49

MILIEUPRESTATIE VAN EEN VERZORGINGSHUIS

Zeeuwse zorginstellingen vergeleken in 2004 en 2005 hun jaarresultaten met elkaar op initiatief van de Provincie Zeeland. In 2006 doen de instellingen dit samen met MPZ. De barometer en kengetallen van een gemiddeld verzorgingshuis zijn berekend met gegevens over 2004 van 17 instellingen met een eigen keuken. Hun productieomvang wordt uitgedrukt in 'aantal bezette bedden' (= aantal bedden x bezettingsgraad) en varieert tussen 46 en 142.

MILIEUBELASTING

De taartdiagram toont de milieubarometer van een gemiddeld verzorgingshuis. Vervoer (woonwerkverkeer en werk-werkverkeer) is niet meegenomen omdat te weinig instellingen deze gegevens registreren.

MILIEUKOSTEN

De milieukosten voor een gemiddeld verzorgingshuis met 60 medewerkers en een productieomvang van 84 'bezette bedden' zijn ongeveer € 100.000. Vervoer is hierin niet meegenomen.

KENGETALLEN VOOR VERZORGINGSHUIZEN

gegevens 2004; de productieomvang wordt uitgedrukt in aantal bezette bedden (= aantal bezette bedden x bezettingsgraad)

MILIEUASPECT	KENGETAL	EENHEID	GEMIDDELD	UITERSTEN
energie	elektriciteitsverbruik per vloeroppervlak	kWh / m ²	60	40 - 77
	dalurenverbruik elektriciteit	%	40	30 - 45
	aardgasverbruik per gebouwinhoud	m ³ / m ³	5,9	2,9 - 8,5
water	waterverbruik per productie-eenheid	liter / bezet bed	63	41 - 105
afval	totale hoeveelheid afval per productie-eenheid	kg / bezet bed	522	281 - 733
	afvalscheidingspercentage	%	34	8 - 60

ENERGIE

Elektriciteit en aardgas (voor verwarming en eventueel om zelf elektriciteit op te wekken) leiden samen tot driekwart van de milieu-belasting van uw instelling. Energie is ook een flinke kostenpost: 76% van de milieukosten die uw instelling maakt.

ENERGIEBESPARING: DE WET

Iedere instelling is verplicht om rendabele energiebesparingsmaatregelen uit te voeren. Een maatregel is rendabel als deze zich binnen vijf jaar terugverdient.

De wetgever kan uw instelling vragen om een energiebesparingsplan. Hierin wordt het energieverbruik van elke afdeling geanalyseerd, en wordt nagegaan welke maatregelen al zijn genomen om het verbruik te verminderen en welke aanvullende maatregelen rendabel zijn. Dit wordt vertaald in een plan van aanpak.

ENERGIEBESPARING: DE OPBRENGSTEN

In de praktijk blijkt steeds weer dat grote besparingen mogelijk zijn. En hoe groter de besparingen, hoe minder uw instelling last heeft van stijgende energiekosten.

ENERGIEBESPARING: DE ORGANISATIE

Maak een energiebesparingsplan. Doe dit bij voorkeur samen met een deskundig bureau. Volg de ontwikkeling van het energieverbruik. Registreer het verbruik minstens één keer per maand. U kunt dan snel oorzaken zoeken voor pieken in het verbruik. Belangrijke aandachtspunten zijn:

- efficiënte verlichting en daglicht- of bewegingsafhankelijke schakelaars;
- goede isolatie;
- WKK (warmte-krachtkoppeling) en goede regeling WKK;
- goede afstelling cv-installaties.

Besteed tevens aandacht aan gedrag. Denk bijvoorbeeld aan het uitdoen van verlichting, computers en beeldschermen tijdens pauzes en buiten werktijd.

MEER WETEN?

- www.energiecentrum.nl/arcares
- www.emis.vito.be: Best Beschikbare Technieken (BBT).
- www.infomil.nl: informatie over subsidies en fiscale maatregelen.
- www.nvtg.nl: energie cursus en technische informatie voor gebouw-beheer.
- www.senternovem.nl/energiezorg: diverse publicaties. U vindt ze onder Instrumenten.
- www.senternovem.nl/mja: een handreiking (onder Energiebesparingsplan, Opstellen EBP) en 326 maatregelen (onder Energie Efficiency, Maatregellijsten, branche Zorg).
- www.stimular.nl: een elektriciteits spreadsheet. U vindt dit onder Producten, Registratiesoftware.

CONTINUE AANDACHT VOOR ENERGIEVERBRUIK LOONT

Jeroen Brugman, milieuoördinator en hoofd BHV van het Vlietland Ziekenhuis, registreert maandelijks het energieverbruik. Bij verhogingen wordt direct gekeken wat de oorzaak is en wordt gezocht naar oplossingen. Brugman: "Tussen 2001 en 2003 is onze productieomvang sterk gestegen. Ons energieverbruik daalde in die periode echter per gewogen patiënteenschap met 11%. Dat resulteerde samen met een gunstig energiecontract in een kostenbesparing van 8%!"

Een van de maatregelen die het Vlietland Ziekenhuis nam, is een betere aansturing van de WKK. Brugman: "We zetten de WKK alleen in als het echt nodig is. Daardoor gebruiken we de warmte beter. Vroeger gebeurde het dat we op de ene plaats warmte opwekten en ergens anders koelden."

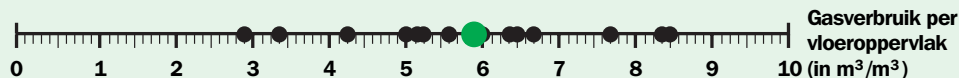
NIEUWE VERLICHTING IN ONGEVEER 2 JAAR TERUGVERDIEND

Elektriciteitsverbruik veroorzaakt 44% van de milieubelasting van Delta Psychiatrisch Centrum. Het aanpakken daarvan heeft daarom prioriteit, ook vanuit kostenbesparing. In verschillende gebouwen heeft Delta nog oude tl-verlichting hangen. Delta gaat de verlichting in één van deze gebouwen vervangen door energiezuinige T5 lampen. Deze zijn wat korter, maar met een adaptertje passen ze in de oude armaturen.

Milieuoördinator Paul Takken: "In het gebouw vervangen wij 470 lampen. Hiermee gaan we ongeveer 50.000 kWh per jaar besparen, wat neerkomt op het elektriciteitsverbruik van ruim 15 huishoudens. De kostenbesparing is zo'n € 5.000 per jaar. De adapters en de T5 lampen zijn dan in ongeveer 2 jaar terugverdiend."

UITEENLOPEND GASVERBRUIK WIJST OP BESPARINGSMOGELIJKHEDEN

16 verzorgingshuizen in Zeeland vergeleken hun aardgasverbruik voor verwarming. Het verbruik (uitgedrukt in m³ aardgas per m³ gebouwinhoud) verschilt sterk. In een bijeenkomst hebben de instellingen toegelicht welke maatregelen genomen zijn om hun energieverbruik te verminderen.

BEDRIJFSAFVAL EN GEVAARLIJK AFVAL

Vanuit milieuoogpunt is afval, na energie, het belangrijkste aandachtspunt voor zorginstellingen. In ziekenhuizen veroorzaken bedrijfsafval en gevaarlijk afval samen 25% van de milieubelasting. In verzorgingshuizen veroorzaakt bedrijfsafval 16% van de milieubelasting; de helft daarvan bestaat uit incontinentiemateriaal. Gevaarlijk afval speelt in verzorgingshuizen nauwelijks een rol. De afvalkosten bedragen in ziekenhuizen 12% en in verzorgingshuizen 8% van de milieukosten.

AFVAL: DE WET

Gevaarlijk afval moet altijd gescheiden worden van het bedrijfsafval. Ook kunststoffolie, papier en karton en elektrische apparatuur mogen niet bij het restafval. Overig afval moet u scheiden, tenzij dit meer dan € 45 per ton afval extra kost. In de huidige wetgeving (2006) is ook het voorkomen van afval (afvalpreventie) verplicht.

AFVALSCHEIDING: DE OPBRENGSTEN

Gescheiden afvoeren is in veel gevallen goedkoper dan de afvoer van ongesorteerd restafval. Met een goede afvalscheiding vermindert uw instelling ook de risico's op incidenten, bijvoorbeeld door dat gevaarlijk afval op een verkeerde plek terechtkomt.

Richtlijn voor rendabele scheiding van bedrijfsafval

Afvalcomponent	Minimale hoeveelheid per week
GFT/ swill	200 kg
Glas	1/2 rolcontainer van 240 liter (± 30 kg)
EPS (piepschuim)	1 rolcontainer van 240 liter (± 3 kg)
Overige kunststoffen	25 kg
Houten pallets	2 pallets (± 40 kg)
Overig houtafval	40 kg
Textiel	40 kg

AFVALSCHEIDING: DE ORGANISATIE

Vraag uw afvalinzamelaar om een jaaroverzicht van alle afvalstromen van uw instelling. Bereken uw afvalscheidingspercentage en vergelijk uw prestatie met de sector. Kijk ook eens in een restafvalcontainer. Benoem de besparingsmogelijkheden en maak een plan van aanpak. Naast medewerkers kunnen soms ook bewoners/patiënten meewerken aan de gescheiden inzameling van afval.

MEER WETEN?

- www.infomil.nl: het informatieblad Afvalpreventie in ziekenhuizen en verpleeghuizen.
- www.stimular.nl: diverse publicaties over afvalpreventie.

BETERE INSTRUCTIES VOORKOMEN ONNODIGE KOSTEN

Het Diaconessenhuis Leiden heeft in 2004 zijn afvalscheiding vernieuwd. De aanleiding hiervoor was dat afval soms niet met de juiste afvalstroom werd afgevoerd en dat afvalinzamelaars hiervoor flinke kosten in rekening brachten.

Allereerst heeft het ziekenhuis alle afvalstromen bij één afvalinzamelaar ondergebracht. Vervolgens is in het ziekenhuis gecontroleerd of de afvalbakken op strategische plekken staan. In een aantal gevallen is besloten om de interne ophaalfrequentie te verhogen. Mireille de Groot, coördinator Veiligheid, Arbo en Milieu, heeft een afvalgids samengesteld. Per afvalstroom heeft ze aangegeven wat er wel en niet in thuishoort. Een foto toont telkens de bijbehorende afvalcontainer.

Een medewerker van de logistieke dienst heeft alle afdelingen bezocht. Zij bekeek samen met de teamleiders of de regels bekend zijn, of medewerkers deze ook naleven en of ze de afvalstromen juist op het etiket noteren. De Groot: "We zien nu, na een half jaar, dat afdelingen meer aandacht besteden aan de juiste wijze van afval scheiden. Fouten worden bijna niet meer gemaakt."

"In 2005 hadden wij een afvalscheidingspercentage van 49%. In de werkgroep Monitoren van MPZ heb ik gezien dat wij het beste scoorden van alle categorale ziekenhuizen. We betaalden in dat jaar gemiddeld voor al ons bedrijfsafval € 0,12 per kilo afval. Daarmee zaten we ook bij de ziekenhuizen die het goedkoopst uit waren!"

WE ZAMELEN INCONTINENTIEVERBANDEN NU GESCHIEDEN IN

Zorgcentrum Ter Reede ging 2003 werken met de Milieubarometer. De heer De Graaf, directeur van het zorgcentrum: "Wij waren best nieuwsgierig naar mogelijkheden om te besparen op vooral energie en afval. Dat zijn voor ons behoorlijke kostenposten. Je denkt dat je het goed doet. De Milieubarometer wijst uit of dat ook zo is."

"Iets meer dan de helft van onze afvalstromen bestaat uit incontinentieverbanden. We zamelen ze nu gescheiden in en bieden ze aan bij een bedrijf dat de verbanden milieuvriendelijk verwerkt. Het aardige is dat deze manier van inzamelen ook nog eens goedkoper is. Ik moet erbij zeggen dat onze medewerkers wel langer bezig zijn om het afval keurig te scheiden. In die zin kost het ons wel meer geld."

WATER EN AFVALWATER

Drink- en afvalwater veroorzaken minder dan één procent van de milieubelasting van een zorginstelling. In de milieukosten spelen ze wel een rol: samen 12 tot 15% van de milieukosten die uw instelling maakt. Het gaat daarbij om zuiveringskosten.

WATER EN AFVALWATER: DE WET

In de huidige wetgeving (2006) is iedere instelling verplicht om rendabele waterbesparingsmaatregelen uit te voeren. Een maatregel is rendabel als deze zich binnen vijf jaar terugverdient.

Voor afvalwater geldt dat er geen vast afval, vet en schadelijke stoffen in mogen belanden. In de AMvB of in uw vergunning worden eisen gesteld aan slib- en vetvangers. Ook kan in de vergunning een verplichting zijn opgenomen voor het bemonsteren van afvalwater om de kwaliteit te meten. Mogelijk is in de toekomst extra aandacht nodig voor medicijnen in afvalwater. Hiernaar lopen onderzoeken vanuit de landelijke overheid.

WATERBESPARING: DE OPBRENGSTEN

Water kost uw instelling dubbel geld: eerst voor de inkoop van drinkwater; vervolgens voor de afvoer van afvalwater. Warm water kost ook nog energie. Als u uw waterverbruik meet en vergelijkt met andere instellingen, heeft u een indicatie voor mogelijke besparingen.

WATERBESPARING: DE ORGANISATIE

Waterbesparing is snel te bereiken door de technische dienst een checklist van eenvoudige maatregelen te laten beoordelen. Dit kunt u ook aan een installatiebedrijf vragen.

MEER WETEN?

- www.infomil.nl: diverse maatregelen (onder milieumaatregelen).
- www.milieuplatform.nl: checklist waterbesparing (alleen voor leden).
- Ook bij uw eigen waterschap kunt u terecht voor meer informatie.

VELEN BETALEN TEVEEL VOOR AFVALWATER

Ziekenhuizen kunnen flink op hun afvalwaterkosten besparen door de vervuilingswaarde van het afvalwater te meten. At Boshuis, milieuoördinator van het Flevoziekenhuis: "Wij hebben het geluk dat we ons afvalwater op één punt op het gemeentelijke riool lozen. Daardoor kunnen we met lage kosten de vervuilingswaarde van het water meten. De aanslag van het waterschap is nu op basis van de gemeten vervuiling in plaats van op een veel hogere geschatte vervuiling. Inclusief de kosten voor de meetweek, is de kostenbesparing vele duizenden euro's."

VERVOER

De Milieubarometer maakt onderscheid tussen woon-werkverkeer, werk-werkverkeer en transport door bezoekers. In de praktijk blijkt dat zorginstellingen slecht zicht hebben op de invloed van deze aspecten op hun milieuprestatie. Naar schatting veroorzaakt woon-werkverkeer 15% van de milieubelasting van een ziekenhuis. Ook de kosten zijn grotendeels onbekend, maar zijn er wel degelijk: denk aan de vergoedingen voor woon-werkverkeer die medewerkers krijgen.

VERVOER: DE WET

Zijn er meer dan 100 werknemers of meer dan 500 bezoekers per dag? De wetgever kan u vragen om een vervoersplan. Dit bestaat uit een onderzoeksrapport en een plan van aanpak. Bij het transport van gevaarlijke stoffen gelden de regels uit de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (WVGS). Voor het transport van kleine hoeveelheden gevaarlijke stoffen zijn er uitzonderingsregels.

In de nabije toekomst zal waarschijnlijk iedere instelling verplicht zijn om een minimum aan maatregelen te treffen. Zijn er meer dan 500 werknemers of meer dan 500 bezoekers per dag? Dan verwacht de wetgever dat uw instelling aanvullende maatregelen neemt.

VERVOERSPREVENTIE: DE OPBRENGSTEN

Een goede bereikbaarheid is van groot belang voor patiënten, bewoners, bezoekers, werknemers, hulpdiensten en leveranciers. Verbetering van de bereikbaarheid gaat vaak samen met vermindering van automobiliteit en draagt zo bij aan een schone lucht en een stillere wijk. Vaak hebben de maatregelen ook andere voordelen, zoals kostenreductie of efficiëntieverbetering.

VERVOERSPREVENTIE: DE ORGANISATIE

De handleiding 'Bereikbare zorg of zorgelijke mobiliteit?' beschrijft maatregelen waarmee zorginstellingen hun bereikbaarheid kunnen verbeteren. Voorbeelden bij ziekenhuizen illustreren de maatregelen.

MEER WETEN?

www.rws-avv.nl: de handleiding Bereikbare zorg of zorgelijke mobiliteit?

ERASMUS MC OVERWEEGT FIETSENMAKER

Eén van de speerpunten van het Erasmus MC te Rotterdam is het stimuleren van het fietsgebruik. Uit een enquête onder het personeel bleek de fietsregeling te beperkt. Het Erasmus MC maakt deze nu financieel aantrekkelijker. Ook wordt onderzocht of kledingruimtes, douchemogelijkheden en de fietsenstalling verbeterd kunnen worden. Een ander idee is een fietsenmaker in het complex die voor werknemers kleine reparaties uitvoert of voor een vervangende fiets zorgt.

(Bron: Bereikbare zorg of zorgelijke mobiliteit?)

Deze publicatie is ontwikkeld door Milieu Platform Zorgsector (MPZ) en Stichting Stimular in het kader van het project 'Werken aan duurzaam ondernemen in de zorg door monitoren en vergelijken van milieuprestaties'. De publicatie is tot stand gekomen met een subsidie van de Provincie Zuid-Holland. De volgende instellingen hebben meegewerkt: Delta Psychiatrisch Centrum, Diaconessenhuis Leiden, Flevoziekenhuis, Nederlands Kanker Instituut - Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis, Onze Lieve Vrouwe Gasthuis, UMC Utrecht, Vlietland Ziekenhuis en Ziekenhuis Walcheren.

mpz milieu platform zorgsector

Stimular →

Milieu Platform Zorgsector (MPZ) is de vereniging van zorginstellingen die werkt aan milieuzorg, die kennis ontwikkelt en verspreidt, en die de belangen van haar leden behartigt. Het merendeel van de ziekenhuizen is lid, evenals een groeiende groep GGZ-instellingen en verzorgingshuizen.

Stichting Stimular verspreidt kennis over Duurzaam Ondernemen en ontwikkelt praktische instrumenten voor het midden- en kleinbedrijf en organisaties die daarmee vergelijkbaar zijn. Ons doel is dat ondernemers en directies bij alle bedrijfsbeslissingen zowel een hoger bedrijfsrendement nastreven, als de kansen benutten voor een beter milieu en meer welzijn van de medewerkers en de maatschappij. Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen!

Bij het samenstellen van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. Milieu Platform Zorgsector en Stichting Stimular aanvaarden evenwel geen aansprakelijkheid voor eventuele schade die voortvloeit uit het gebruik van deze informatie. Iedere gebruiker blijft hiervoor zelf verantwoordelijk.

© Milieu Platform Zorgsector & Stichting Stimular, september 2006

COLOFON

Vereniging

Milieu Platform Zorgsector (MPZ)

T 010 - 245 03 03

E info@milieuplatform.nl

I www.milieuplatform.nl

Stichting Stimular

T 010 - 238 28 28

E mail@stimular.nl

I www.stimular.nl